

**Presentaatio riskien realisoitumisesta
Laitilassa 12.2.2019**

Alituvan tila

Yritys tuotti
n.60.000 30kg
porsasta/vuosi

- ▶ **Aki Alitupa** yrittäjänä **16-vuotta**
- ▶ **Liikevaihto n.4,4 MEUR**
- ▶ Käyttökate 18-20% viimeiset 5-vuotta
- ▶ Yritys keskittynyt porsastuotantoon

PIG Consulting Oy

- ▶ **Kokonaisvaltainen konsepti**
porsastuotantotilojen taloustilanteen ja managementin kehittämiseen
- ▶ Soveltuu vain suurille tai keskisuurille tiloille (kustannusrakenne liian kova pienille tiloille)
- ▶ Liikevaihto v. 0,58 MEUR vuosi 2018
- ▶ Toimeksiantoina ovat olleet myös muutamat kriisitilat

Vuonna
2019
työllistää
5
henkilöä

Hygieniariskeihin varautuminen

4

- ▶ Oma uudistus= yhtään eläintä ei ostettu tilan ulkopuolelta
- ▶ 48h karanteeni myös työntekijöille
- ▶ Kaikki vierailijat suihkun kautta
- ▶ Kaikkien ulkomailta tulevien henkilöautojen alustapesu
- ▶ Desinfiointialtaat osastoissa

Mitä tapahtui?

- ▶ Tilalla todettiin laajamittainen salmonellakontaminaatio kevättalvella 2018
- ▶ Kaikki n. 16.000 eläintä lopetettiin
- ▶ Pesut ja desinfioidit aloitettiin reilun kuukauden kuluttua kontaminaation havainnointihetkestä, n. 1,4ha rakennuspinta-alalla

Mistä havaitsimme että kaikki ei ollut kunnossa?

6

- ▶ Vieroitettujen porsaita alkoi kuolla tuplasti enemmän normaalitilanteeseen nähden
- ▶ Teurasemakolta otetusta imusolmukenäytteestä löytyi salmonella epäily
- ▶ Aloitimme massiivisen omaavalvonta näytteiden ottamisen, mistä varmistui salmonellakontaminaatio

Toimenpiteisiin ryhtyminen

7

- ▶ Salmonella oli levinnyt sikalaan kauttaaltaan
- ▶ Minulle oli alusta asti selvää että kaikki tuotantotilat on pakko tyhjentää eläimistä
- ▶ AVI määräsi rajoittavat määräykset voimaan välittömästi= ei eläinten siirtelyä pois sikalasta
- ▶ Työntekijöiden salmonellatestaus

Tukiverkosto päätöksenteossa

8

- ▶ ETT ry
- ▶ Teurastamo
- ▶ Viranomaiset= eläinlääkäri, AVI

Salmonellan lähde

- ▶ Salmonellan tyyppi on ympäristöperäinen
- ▶ Jyrsijät
- ▶ Linnut
- ▶ Varmuutta alkuperästä ei ole

Taloudelliset vaikutukset

- ▶ Vahingon suuruus useita miljoonia euroja
- ▶ Tuotantokatko yli 2-vuotta
- ▶ Negatiiviset talousvaikutukset yritykseen muodostuvat, omavastuu osuudesta, geneettisen "pääoman" menettämisestä, sekä tuotannon uudelleen ylös ajon kustannuksista

Vakuutus

- ▶ Teurastamoilla on ns. keskitetty ryhmävakuutus salmonellan varalta sopimustuottajilleen
- ▶ Omavastuu osuudet sekä vakuutuksen suuruus ovat teurastamokohtaisia
- ▶ Vakuutuksen kanssa pärjää, yrittäjän tosin tulee ottaa vahva ote saneeraustöiden organisoinnista

Saneeraustoimenpiteet

- ▶ Koko tuotantolaitos tulee pestä ja desinfioida huolellisesti
- ▶ Minkäänlaista epäpuhtautta ei voi hyväksyä
- ▶ Mikäli jotain osiota ei pystytä pesemään= purku, pesu, uudelleen kokoaminen, desinfiointi
- ▶ Pahiten saastuneet osastot purettiin lähes kokonaan ja rakennettiin uudelleen

Saneerauksen kustannukset

- ▶ Täysin tapauskohtaisia, rakenneratkaisut sekä kontaminaation laajuus vaikuttavat oleellisesti kustannustasoon
- ▶ Meidän tapauksessa **vahingon kokonaiskustannus nousee yli 50%, uudisrakentamiseen vertailtaessa**
- ▶ Oman työvoiman käyttö saneerauksissa vääjäämätöntä suurissa kohteissa

Milloin pääsemme takaisin normitilanteeseen

- ▶ Riippuu täysin eläinaineksesta
- ▶ Tavoitteena normaalit tuotantomäärät v. 2021

Toimintakyvyn säilyttäminen kriisitilanteessa

Älä
lomaannu

Selvitä,
opi,
prosessoi

Säilytä
rationaalinen
ajattelu

Hanki
tukiverkosto

Yhteistyötahojen suhtautuminen

- ▶ Aluksi asia herätti suurta hämmennystä lähialueen tuottajissa
- ▶ ETT ry järjesti vapaapäätöksen infotilaisuuden aiheesta
- ▶ Tiedottamisen ja faktojen saannin jälkeen tilanne rauhoittunut

Eläintaudit ja tulevaisuus

- ▶ Valtion tulisi ehdottomasti osallistua salmonellattoman tuotannon kustannuksiin samalla tavalla kuin Ruotsissa, 60-70% osuudella
- ▶ Salmonellaton yhteiskunta on kansallinen voimavara, mistä Suomi hyötyy myös taloudellisesti (mm terveydenhoitokulujen kustannussäästöinä)
- ▶ Samat pelisäännöt koko EU:n alueelle

Yhteenveto

- ▶ Vaikka pahin tapahtuisi voi yrittäjä sekä rahoittaja molemmat selvittää tilanteesta ”kuivin jaloin”
- ▶ Yrittäjän ammattitaidon tärkeyttä ei voi ikinä korostaa liikaa
- ▶ Asioihin reagointi nopeasti ja määrätietoisesti parantaa lopputulosta
- ▶ Salmonella onneksi harvinainen ammattimaisilla tiloilla
- ▶ Suomessa ankaran vastuun laki rehuperäisesti todetuissa salmonellakontaminaatioissa

Yleisön kysymykset?